

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610697782
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

EK:

- Liste (7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (37 Adet, 66 Sayfa)

7/40302 GK 91

7/41302 -41303
GK 104

7/41714 GK 109
7/42149 GK 112
7/42151 GK 112
7/42150 "
7/41148 GK 103

02 Nisan 2021

.../.../2021

7/41921 GK 111

7/41716 GK 109

7/42842

7/17100 GK 12

7/41307 GK 104

7/41710 GK 109

7/41712 GK 109

Murat KUBUKU
Bakan

7/42162 GK 112

7/42432-42433

7/43043

7/40056 GK 88

7/41154-41155
GK 103

7/41157 GK 103

7/41616-41617-41618
GK 106

7/42838-42839

7/41718 GK 109

7/42429-42430

7/41051 GK 102

7/41141 GK 103

7/41143 GK 103

7/41400 GK 106

7/41403 GK 106

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/41714 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Fosil yakıtlarının aşırı kullanımı, üretim ve tüketimin artması, insanların sınırsız arzularını karşılamaya yönelik faaliyetleri atmosferdeki sera gazı oranını arttırmaktadır.

Ulusal Okyanus ve Atmosfer Dairesi verilerine göre; atmosferdeki karbondioksit oranı 1880 yılından bu yana yüzde 43 artarak rekor seviyeye ulaşmıştır.

Hawai Mauna Loa Rasathanesi'nin verilerine göre, atmosferdeki karbondioksit miktarı, Mayıs 2020 'de 417 ppm ile en yüksek seviyeye çıkmıştır. Oysa bu değerin 350 ppm 'yi geçmemesi gerekmektedir.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı'nın (UNEP), 2020 Emisyon Açığı Raporu'na göre; Covid19 salgınıyla beraber karbondioksit emisyonlarında düşüş olsa da dünya hala 21. yüzyılda 3 °C'yi aşkın bir sıcaklık artışına doğru ilerlemektedir. Raporda dünyadaki toplam fosil yakıt üretiminin küresel ısınmayı 1,5°C sınırının altında tutmak için gereken seviyeye yakın olmadığı belirtilmektedir.

Her ülke fosil yakıt kaynaklı hava kirliliğine maruz kalmaktadır. Bilimsel araştırmalara göre; fosil yakıt kullanımı kaynaklı hava kirliliğinin en yüksek ölüm oranlarına sebep olduğu ülkeler Çin ve Hindistan 'dır.

Ancak Türkiye de kişi başı emisyonda masum değildir. Evet, Hindistan ve Çin yoğun nüfusu sebebiyle oransal olarak fazla sera gazı salmaktadır. Ancak kişi başı hesabı yapıldığında yani bir kişinin sera gazı emisyonu hesabına göre Türkiye'nin Hindistan'dan daha ileride olduğu ifade edilmektedir.

Öte yandan Birmingham Üniversitesi, Leicester Üniversitesi ve University College London iş birliğiyle Harvard Üniversitesi'nde yürütülen bir araştırmaya göre; fosil yakıt kaynaklı kirlilik nedeniyle 2018 yılında 8 milyonu aşkın ölüm gerçekleşmiştir.

Önceki araştırmalarda öne sürülen verilere göre oldukça yüksek olan bu veriye göre; kömür ve dizel gibi fosil yakıtların kullanımından dolayı oluşan hava kirliliği, dünya çapındaki her beş ölümden birinin sebebidir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), dünya genelinde dış ortam hava kirliliği nedeniyle her yıl 4,2 milyon ölüm yaşandığını belirtmektedir. DSÖ'ye verilerine göre; 3,8 milyon ölüm, evlerde kullanılan ve kirli yakıtlarla çalışan ocaklara maruz kalmaktan kaynaklanmaktadır. Dünya nüfusunun yüzde 91 'i ise hava kalitesinin DSÖ'nün belirlediği sınırların üzerindeki yerlerde yaşamaktadır. DSÖ'nün tahminlerine göre, 2016'da 600 bin çocuk kirli havanın neden olduğu akut alt solunum yolu enfeksiyonları sebebiyle hayatını kaybetmiştir.

Geçtiğimiz aylarda İngiltere Yüksek Mahkemesi, Londra'da yoğun trafiğin olduğu bir yolun yakınında annesiyle birlikte yaşayan 9 yaşındaki Ella Kissi Debrah'ın ölüm nedenleri arasında hava kirliliğinin bulunduğu yönünde bir karar vermiştir. Ella Kissi Debrah, dünyada mahkeme kararıyla hava kirliliğinin ölüm nedeni olarak belirtildiği çocuk olarak tarihe geçmiştir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları ve Çevre Raportörü David R. Boyd konuyla ilgili şu değerlendirmeyi yapmıştır: "Hükümetler, özellikle Ella gibi toplumun en genç ve savunmasız kesimlerinin, sağlık ve sağlıklı bir çevrede yaşama haklarını korumakla yükümlüdür. Ancak hükümetlerinin temel insan hakkı olan temiz hava hakkını yerine getirmede başarısız olması sonucu, dünyada her on çocuktan dokuzu iç ve dış ortamlarda zehirli hava soluyor ve her yıl 600.000 çocuk ölüyor. Ella'nın ölümüne hava kirliliğinin neden olduğunun kabul edilmesi, hükümetlerin bu sessiz pandemiyle nihayet mücadele etmeye zorlanmasına ve çocuklar ile gelecek nesillerin kurtarılmasına yardımcı olabilir."

Bu bağlamda;

- 1- Ülke olarak sera gazı emisyonunu azaltmaya yönelik atacağımız adımlar hayati önem arz etmektedir. İklim kriziyle mücadele kapsamında küresel ısınmayı 1,5 °C sınırının altında tutmak için dünyanın diğer ülkeleriyle beraber biz de bir an önce harekete geçmek zorundayız. Bunun için de öncelikli olarak Paris İklim Anlaşması'nı parlamentomuzda onaylamamız gerekmektedir. Paris İklim Anlaşması'nı ne zaman parlamentoya getireceksiniz?
- 2- Hem atmosferdeki sera gazı emisyonunu azaltmak hem de temiz hava hakkı çerçevesinde hava kirliliğine sebep olan fosil yakıtların kullanımının azaltılmasına yönelik hangi adımlar atılmaktadır ve/veya atılacaktır?

CEVAPLAR

- 1- Paris Anlaşması müzakereleri süresince ve sonrasında, ülkemiz Ek 1 listesinden çıkmaya ilişkin tutumunu net bir şekilde ortaya koymuş ve herhangi bir taraf ülke tarafından itiraz gelmemiştir.

Ancak, Türkiye'nin tüm çabalarına rağmen, ülkemizin özel koşulları ne Paris Anlaşması'na ne de COP 21 kararlarına yansımamıştır.

Bununla birlikte Türkiye, gelişmekte olan bir ülke olarak Paris Anlaşması'nı imzalamıştır ve bu, iyi niyetinin açık bir göstergesidir. Adil ve doğru bir konumda olmak, Türkiye için uzun süredir öncelikli bir konu olmuştur.

İsteğimiz, Türkiye'nin Sözleşme'nin Ek 1 listesinden çıkarılarak küresel iklim değişikliği çabalarına daha fazla katkıda bulunmamızı sağlayacak olan adil bir konumda olmasıdır.

- 1- 17 Şubat 2021 tarihinde, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde gerçekleştirilen "İklim Değişikliğiyle Mücadele Zirvesi"nde açıklanan 14 Maddelik Sonuç Bildirgesi iklim değişikliği ile ilgili en güncel yol haritasıdır.

Bu kapsamda tüm kurumların, sera gazı emisyonlarının azaltımına ve iklim değişikliğine uyum sağlamasına yönelik 2050 Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı uygulamaya konulacaktır.

İklim dostu yatırımların destekleneceği, temiz üretim teknolojilerine yatırım yapan tesisleri ödüllendiren Emisyon Ticaret Sistemi hayata geçirilecektir.

Bölgesel İklim Değişikliği Eylem Planlarıyla, 7 bölgemiz tüm alanlarda iklim değişikliğine uyumlu hale getirilecektir.

İklim değişikliği konusunda üretilen çalışmaların ve verilerin paydaşlarımızın ve kurumlarımızın erişimine açık olduğu Ulusal İklim Değişikliği Platformu ile bilimsel araştırmaların yapılacağı, politikaların belirleneceği ve takip edileceği Ulusal İklim Değişikliği Araştırma Merkezi kurulması hedeflenmektedir.